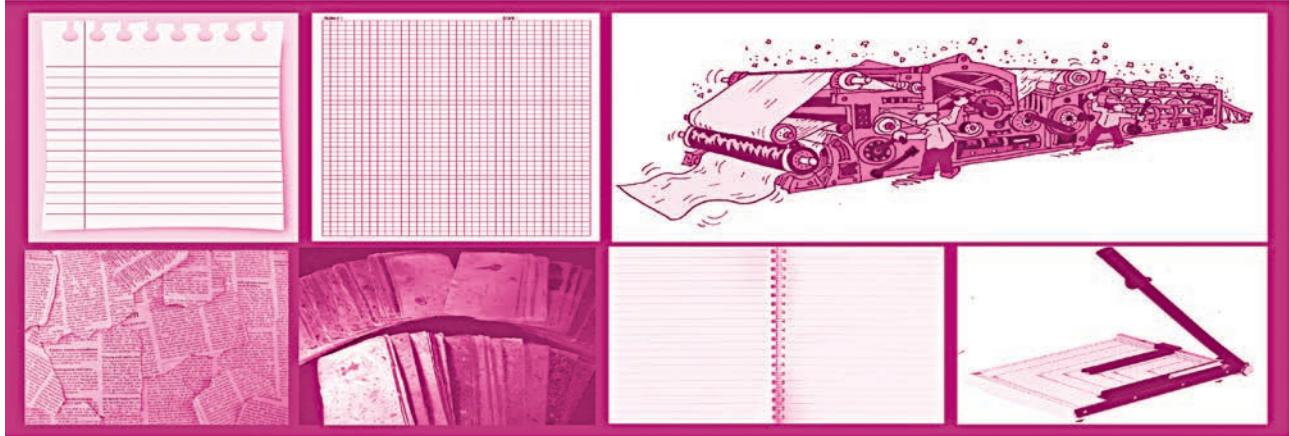

٨ - ڪاغذ جي ڪھاڻي

ٻڌو. پڙهه. لکو.

(ماستر ئے شاگرد جي وچھر گفتگو)

ماستر - موهن! ٻڌاء ته تنہنجو هي ڪتاب چا تي چپيل آهي؟

موهن - ڪاغذ تي.

ماستر - چڱو پلا، جڏهن ڪاغذ ڪونه هوندا هئا، تڏهن ماڻهو ڪتاب چا تي چپندا هئا؟

موهن - سائين، مونکي خبر نه آهي. ڪرپا ڪري توهان ئي ٻڌايو.

ماستر - جڏهن ڪاغذ ڪونه هوندا هئا. تڏهن ماڻهو سرن تي لکندا هئا.

موهن - سِرُن تي! سِرُن تي ڪيئن لکندا هوندا؟

ماستر - ڪچين سِرُن تي ڪاث جي ٽڪندي قلم سان لکندا هئا. لڪط کانپوءِ سِرُن کي سڪائي کوريءِ

ماستر - ۽ وجهي پچائيندا هئا. اهڙيءِ طرح آڳاتي زماني جا آنيڪ ڪتاب، سرن تي لکيل هت لڳا آهن.

موهن - پر اهڙيءِ طرح لڪط ۾ ته ڏاڍي دير لڳندي هوندي؟

ماستر - ائين برابر آهي. تنہن کان پوءِ ماڻهو وٺ جي پنن تي ۽ ڪلُن تي يا چمڙي تي ڪتاب لڪط لڳا.

موهن - سائين، ڇا! وڻن جي پنن تي لکي سگھبو آهي؟

ماستر - ڇو نه لکي سگھبو. آڳاتي زماني ۽ ڪيترائي ڪتاب تاز پtern ۽ ڀوچ پtern تي لکيل لدا آٿائون.

موهن - سائين! اهڙا ڪتاب ته جلد ڦاٿي پوندا هوندا؟

ماستر - موهن، جيڪي چوين ٿو سو بلڪل ٺيڪ آهي. هڪڙيءِ ماڻهوءِ ڪچري ۽ ڪپڙي جي اڳڙين

ماستر - وغيره مان ڪاغذ بٹايو. اهو ڀوچ - پتر کان وڌيڪ جتدار هو. تنہن کان پوءِ آهستي آهستي

ماستر - ماڻهو ترقى ڪندا ويا، گاههءِ بانس جي لئي ناهي. اُن مان ڪاغذ ٺاهڻ لڳا.

موهن - اڄ ڪالهه آسان جا ڪتاب جيڪي چپجن ٿا. ڇا، اُنهن جو ڪاغذ هت سان ٺهيل آهي؟

ماستر - نه موهن نه، اهو ڪاغذ ڪارخان ۾ نهي ٿو. اڄ ڪالهه ڪاغذ مشينن جي وسيلي نهي ٿو.

موهن - پارت ديش ۽ ڪاغذ ٺاهڻ جا ڪيترائي ڪارخانا برپا ٿي ويا آهن.

موهن - سائين، هاڻي ٻڌايو ته اڄ ڪالهه ڪاغذ ڪيئن ٿو نهي؟

ماستر - پھريائين ڪاغذ جي ٽڪرن، ڪپڙن جي اڳڙين ۽ گاهه کي گھڻي انداز ۾ گڏ ڪري، اُنهن

ماستر - کي مشين جي وسيلي خوب ڪتي، سنهو ڪري، اُنهن جي لئي ٺاهيندا آهن. اُها لئي مشينن

جي وسيلي ويلطن سان ويلجي چادرن جو روپ آختيار ڪندڻي آهي. هوا جا پكا اُنهن چادرن کي سُڪائيندڻا ويندا آهن، جنهن ڪري اُنهن مان پاڻي صفا نڪري ويندو آهي ئهڙي طرح پاڻي مان سُڪائي ڪاغذ تيار ٿيندو آهي.

موهن - سائين، توهنجي مهرباني، توهان ڪاغذ ٺهڻ بابت تفصيلوار ڄاڻ ڏني آهي. آج مون ڪاغذ بابت گھڻو ڪجهه سکيو.

آپیاس

سوال ۱:- هينين سوالن جا جواب هڪ جمله ۾ لکو:-

- ۱) ماستر موهن کان ڪھڙو سوال پچيو؟
- ۲) پوج پترن کان ڪھڙو ڪاغذ وڌيک جتدار آهي؟
- ۳) آڳاتي زمانی مان ڪھڙا ڪتاب لڏا ويا هئا؟
- ۴) جڏهن ڪاغذ ڪونه هوندا هئا تم ماڻهو چا تي لکندا هئا؟

سوال ۲:- هينين سوالن جا جواب هڪ ٻن جملن ۾ لکو:-

- ۱) آڳاتي زمانی ۾ ماڻهون سرُن تي لڪاوٽ ڪئين ڪندا هئا؟
- ۲) ترقى ڪان پوءِ ڪاغذ ڪيئن ڇاهيو ويyo؟
- ۳) آج ڪالهه ڪاغذ ڪيئن ٿو ڦهي؟

سوال ۳:- هينين جا حال پريو:-

- ۱) جڏهن ڪاغذ ڪونه هوندا هئا، تڏهن ماڻهو ---- تي لکندا هئا.
- ۲) وڻن جي ---- تي لکي سگھبو آهي؟
- ۳) پارت ديش ۾ ڪاغذ ٺاهڻ جا ڪيترائي ----- برپا ٿي ويا آهن.
- ۴) آج ڪلهه ڪاغذ ----- جي وسيلي ڦهي ٿو.

سوال ۴:- ضد لکو:-

چڻو، برابر، دير، پورو، وڌيک، آهستني

سوال ۵:- هينين جا عدد بدلايو:-

ڪاغڏ، مشين، ڪارخانو، ڪتاب، وٺ، سرُون

سوال ۶:- هينين لفظن کي جملن ۾ ڪم آهيyo:-

- ۱) آڳاتي
- ۲) آنيڪ
- ۳) ترقى
- ۴) ڪاغذ.

سوال ۷:- هينين جملن مان ضمير ڳولهي لکو:-

- ۱) توهان ڪاغذ ٺاهڻ بابت ڄاڻ ڏني.
- ۲) اُهو ڀوچ - پتر کان وڌيک جتدار هو.
- ۳) اُنهن جو ڪاغذ هت سان ڦهيل آهي.
- ۴) جيڪي تون چوين ٿو سو بلڪل ڦيڪ آهي.

ھدایت:- ماستر شاگردن کی ڪاغذ ناھن جی ڪارخانی ۾ وئی ویندو ۽ ڪاغذ نھن جو طریقو ڏیکاریندو.

مشغولی:- ماستر پارن کی ڪاغذ جی آتم ڪتا لکی آچن لاء چوندو.

پورے آپیاس

(۱) ڪاغذ جا ھینیئن ڪاکی ۾ گھٹ ٿی ڪم لکو:-

بیا ڪم	ڪارخانن ۾	اسکول ۾	روزانی زندگی ۾
			(۱)
			(۲)
			(۳)

(۲) ڪاغذ جی پیڑی توہان کی ناھن ایندی آهي. آھڙي نموني جدا جدا ڪاغذ (آچو ۽ رنگين) کئي ھینيون شيون ڇاھيو پنهنجي اُستاد، مائتن، دوستن ۽ انترنيت جي مدد وئي سڻهو تا.

(۳) ھینین جملن کي هاڪاري ۽ ناڪاري جملن ۾ ورهايو:-

- ۱) ڪاغذ ڪونه ھوندا هئا.
- ۲) ماڻھو سِرن تي لکندا هئا.
- ۳) سائين مونکي خبر نه آهي.
- ۴) اِھو ڪاغذ ڪارخانن ۾ نهی ٿو.
- ۵) سرن تي ڪاث جي تکندي قلم سان لکندا هئا.

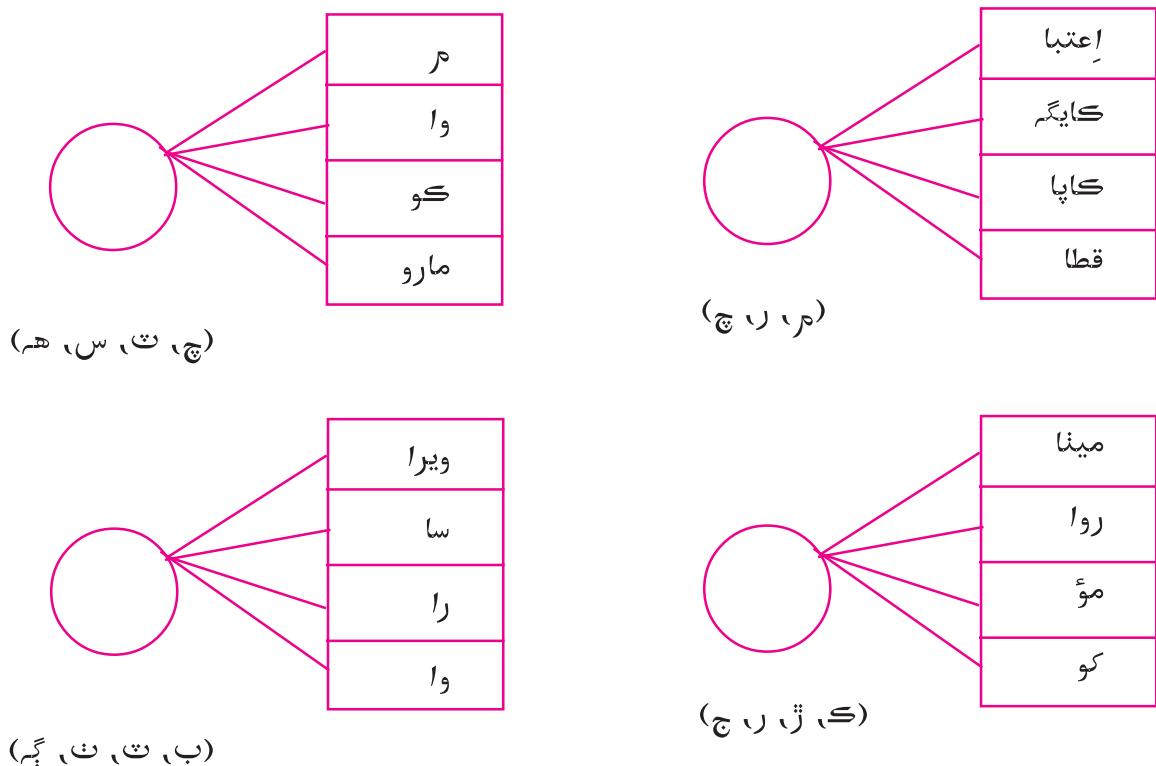
(۴) هيٺ ڏنل جملن ۾ لڳ ڏنل فعلن کي بدلائي مناسب لفظ ڪم آڻي جملا وري لکو.

- ۱) اڄ ڪله ڪاغذ مشينن جي وسيلي نھي ٿو.
- ۲) ڪرپا ڪري توہان ئي ٻڌايو.
- ۳) آڳاتي زماني جا آنيڪ ڪتاب سِرُن تي ھت لڳا آهن.
- ۴) جيڪي چوين ٿو، سو بلڪل ئيڪ.
- ۵) هوا جا پكا انھن چادرن کي سڪائيندا ويندا آهن.

(۵) گفتگو لکو:- ۱. پاچي ۽ وارو ۽ گراھڪ ۲. وظ ۽ إنسان

پاڻ ڪريان - پاڻ سکان

١. هيٺ هرهه گروهه جي برئکيٽ مان مناسب اکر ڳولهه لفظ تيار ڪريو.

٢. ڏنل لفظ سان لڳاپو رکندڙ لفظ لکو:-

